

ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΜΙΑ ΑΘΗΝΑΙΑ ΣΟΥΛΤΑΝΑ

‘Η ώραία Βασιλική ή Αθηνοπούλα άρπαξεται άπο την άγυντιλια της μάνας της. ‘Η έφτα όδαλίσκες και τό έλαφι. Μια χαριτωμένη σκηνή στη Σεράγι. Τό μεράκι του Σουλτάνου Αχμέτ. ‘Ενα τέχνασμα της Γιοχαής που ευεργετεῖ τας Αθήνας. ‘Ο Κισλάρ Αγάς και ή επανάστασις τῶν γιανιτσάρων, κλπ.

‘Οπως δοιοι οι ἐπί Τουρκοκρατίας Ελληνες, εῖστι και οι κάτοικοι τῶν Αθηνῶν ἔβασαν ζόντο τομερά από τον Σαρδάρον, τοὺς Δισδάρους, τοὺς Καδῆδες και τοὺς λοιποὺς ἀντιπροσώπους τῆς Τουρκικῆς ἔξουσίας. Τοὺς ἀνάγκαζαν τὸ δουλεύοντον σὲν κτήνη, τοὺς ἐπιαρνῶν τὰ προϊόντα τους, τοὺς ἐκερεμούσαν μὲ τὴν παραμυχρή ἀφορική. Τέλος, μιά Αθηναία κόρη, κατὰ τὸ 1600 κατώφθωσεν ἀνακουφίστη τὸν δύσεθνες της ἀπὸ τὴν τυραννία αὐτῆς και νὰ συνδέσῃ τὸ δύνομο τῆς μὲ τὴν ιστορία τῆς πόλεως.

‘Η νεαρή αὐτὴ Αθηναία ώνομάζετο Βασιλική, γεννήθηκε ἀπὸ γονεῖς χριστιανοὺς και η ώριοφρά της θύμιζε τὸ ἀρχαῖο ἔλληνικο πᾶλλος. Οι Τούρκοι οἱ ἀξιωματικοὶ ποὺ περιερχόταν τὴν Ελλάδαν γιὰ τὸ πατιδομάζωμα, ἔμαθαν τὸ θησαυρὸ αὐτὸ τῆς Αθηναίας και ηθονταν νὰ τὸν πάρουν γιὰ τὸ Σουλτανικὸ χαρέμ. ‘Οσαν ἔφθασε τὴν δῆση τοῦ χωρισμοῦ, ή μητέρα τῆς κόρης σφύγοντάς την στὴν ἀγκαλιά της, τὴν ἔξωριστη μὲ δάκρυα νὰ ἔχῃ πάντοτε στὸ νοῦ της τὴν φρονεῖσι τῶν προγόνων τῆς και τὴν σολαβιά τῆς πατρίδας της. Και η Βασιλικὴ τὸ υποσχέθηκε μὲ δόρκο.

Τὴν πήγαν δαιτὸν στὸ Σεράγι κατὰ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάνου Αχμέτ, γιὰ τὸν δύπολον δὲ ιστορικὸς λέγει, διὰ τὸν εἰχε δὲ τὸ ἐλαττώματα τοῦ κόσμου και μιὰ ἀφετη πολεμική δύναμις: Να φτιεύανταν ἄριστα βέλη! Μιά μέρα μάλιστα οι Γενίταροι δυσαρεστημένοι ἐναντίον τούς, τοὺς παρήγγειλαν, διὰ εἰναι περιττὸν νὰ τὰ δοκιμάζῃ ἐναντίον τῶν κοριτσιῶν. Ο Σουλτάνος αὐτὸς ἦταν πολὺ φιλήδονος. ‘Ἐπι τῆς βασιλείας τοῦ ἐμαζύθησε στὸ χαρέμ μέρα πλήθης ωρῶν κοριτσιῶν μεταξὺ τῶν ἀλλα τὰ μέρη τῆς Ανατολῆς. Τὰ κορίτσια αὐτὰ τὰ ἐστελναν, φορούμενα μάλιστα μὲ πολύτυπα δῶραν) οἱ περιττὸν εἰρηνικοὶ διοικηταὶ τῶν ἐπαρχιῶν. Τὰ δὲ δῶρα τῶν ἐμοράζοντο οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Σεραγιοῦ γιὰ νὰ προστατεύσουν τὸν διοικητά! Τὴν μερίδαν τοῦ λεόντος, ἔννοεται ἐπερνετόν τοῦ Κισλάρ Αγάς, ητοι δὲ ο περιττὸν εἰρηνικοὶ διοικηταὶ τῶν ἀλλα τὰ μέρη τῆς Ανατολῆς, τὰ καλλονὴ τῆς Γιοχαής της εἰπε: «—Αχ, κουζίνου, νὰ ξήσει! Ποιος εἰνε δὲ πασας ποὺ τὰ προστατεψεψ; Εχεις μάρια ποὺ μποροῦν νὰ δικαιολογησουν δὲλα τὰ ἐγκλήματα! Για τὰ μάτια αὐτὰ κάθε ἀρραγή εἰνε ἀπὸ πρωτήτερα συγχωρεμένη! Ποιός τυχερός σε στέλνει δύρο στὸ Σουλτάνο μας?»

Σὲ διὰ αὐτὰ η Γιοχαή ἀπαντοῦσε: «—Δὲν ἔχω τίποτε νὰ σᾶς προσφέρω. Και δὲλη τὴν πόλη τῆς γεννήσεώς μου νὰ σᾶς ἔδινα πάλι δένθα τὰ δικαιολογητής, γιατὶ η καυμένη μας ή Αθήνα εἰναι φτωχή, θεόφτωχη!...» Και τάλεγε αὐτὰ η Αθηνοπούλα γιατὶ θυμίστεια τὰ λόγια τῆς μητέρας της και ηθελε νὰ κινήσῃ τὴν συντάθεια τῶν ανύλινων γιὰ τὸν τόπο τῆς προστομάτωντας τὸ δέιφων. Η Γιοχαή παρεδόθη κατ’ ἀρχὰς στὴν Καντούν Κιάγια, ητοι τὴν ἀρχιεπιστάτηρα. Οταν αὐτὴ τὴν ἔμπαστα στὸ σουκούν ὄντα, δηλαδὴ στὸ θάλαμο τῶν νεοφερμένων, δούλια τοῦ Σουλτάνου Αχμέτ βισιούτανε μὲ ἔφτα ενύδρωμενες ποὺ τὸν διασκεδάζαν παιζόντας μὲνέα ήμερωμένο ἐλάφι. Οι ωραῖες Ανατολίτισσες νινημένες μεταξωταὶ μὲ ζωτῷ κρώματα, συνηγόρουσαν τὸ ἐλάφι, μὲ γέλοια και ξεφωνητά, και δὲ Σουλτάνος ξαπλωμένος στὸ διβάνι ἐτέπερτο μὲ τὸ θέματα καπνίζοντας τὸ τοιμπούν του. Μόλις διεδόθη δὲλη η Γιοχαή, τὸ παιχνίδι αὐτὸ διεκόπη, η λουσιδένια γιρλάντα μὲ τὴν δύπολαν ηθελαν νὰ στολίσουν τὸ ἐλάφι πετάχτηκε στὴν ἀποκριά και εμπλαγκολία θανάσιμη ἔκυριεψε τὶς ἔφτα ἔκεινες γυναικεῖς. Πάντοτε, διὰν έφθανε στὸ χαρέμ μιὰ νέα κόρη, η ζήλεια, η περιέργεια, ο φόβος, χλίεις δύναλλες ἐπλήξεις ἐτάραζαν τὴν ψυχή τους.

Στὴν περίσταση ὅμως αὐτὴ παρετηρήθη διὶ ο Σουλτάνος δὲν ἔδειξε ἀνυπομονησαν νὰ διῆ τὸ νέον ξιψυχο λουσιόν ποὺ ἐρχόταν νὰ στολίσῃ τὸ χαρέμι του. Τοῦτο ἐποδέξιησε χαρά η μᾶλλον ἀγανάκτησι στὶς εύνοούμενές του. Εργάτης μονο ἡν η νεοφερμένη

ηταν τόσο ώραια διὸ τοῦ τὴν εἰχαν παραστῆσει. Κατὰ πρῶτον τέσσερες ὁδαλίσκες προσεφέρθησαν νὰ πάνε νὰ τὴν ἔξετάσουν και νὰ τοῦ ποῦν τὴν γνώμην τους δὲ Σουλτάνος ἔχαμογέλασε, γιατὶ γνωρίζοντας ἐπειδόμενας τὶς πονηροὺς τῶν γυναικῶν ἔκατολάριστες τὶς θάρρους νὰ τοῦ ποῦν γιατὶ νὰ τοῦ ποῦν τὴν ὑποτάλαπην τὴν ἀπογοήτευσι στὴν ψυχή της. ‘Λοιπόν, εἰπε, πηγαίνετε! ‘Αλλά η ωρα περοῦνος και η τέσσερες δόδαλίσκες δὲν ἔγυρισαν στὸ θάλαμο. Ο Σουλτάνος ἔκατολάριστες διὶ η ώμοφρα τῆς νεαρῆς Αθηναίας, ςη ήταν τόσο μεγάλη, τόσο ἐπιληπτική, διστερή η δόδαλίσκες δὲν τολμοῦσαν νὰ γυρίσουν και νὰ διαπληρύσουν τὴν ήταν τους. Και ο δέσποιν Αχμέτ, μὲ τὴν καρδιά γεωπτη συγκίνησης ἔτρεξε ςη τὴν ήτη. Μόλις τὴν ἀντίκρους σε οργανγή θριάμβου: «Δόξα στὴν Αθήνα που ἔγενησε ην ένα τέτοιο οὐρά!...» Απὸ τὴν στιγμὴν ἔκεινη η Βασιλική ἔγινε τὸ ἀντικείμενο τῆς Σουλτανῆς λατρείας.

Ο Αχμέτ δὲν ἀργησε νὰ ἐμβαθύνῃ στὸ χαρακτῆρα της, τὸν ἀγαθό, τὸν ειλικρινῆ, τὶς φιλοδοξίες ἀλλα τὶς μικροφρυχες γυναικούλες τὸν χαραμειοῦ. Μιὰ μέρα ποὺ βρισκότανε μὲ τὸ Σουλτάνο σ’ ἔνα γοργικό κινού, κοντά στὴ θάλασσα, θέλησε μ’ ἐπιτιδεύσηται νὰ τοῦ δειξῃ τὴν ματιοδοξίας και τὸν κάτιπο κραφατήσῃ τῶν γυναικῶν τὸν χαραμειοῦ, η δόποις ἐκεταλύσμενες τὴν ενύδριαν πολούσιαν τὸν πωλοῦσαν τ’ ἀξιωματα τῆς Αύτοκρατορίας διὰ τῶν μαύρων εύνούχων κ’ ἐπαπλευνόντο τὶς κυριωτερες θέσεις του Στρατου και τῆς Διοικήσεως.

Ο Σουλτάνος, έτυχε νὰ βρισκεται στὰ κέφαλα του και είχε στείλει νὰ φέρουν μερικές ἀπό τὶς πειραματικές τους ὁδαλίσκες γιὰ τὸν φαιδρόντος. Η Γιοχαή, μόλις τὶς ἀντίκρυσε νάρχωνται, ἀρχισε νὰ λέη στὸν Αχμέτ με τὸ ποπώμα τοῦ λατρείας. «Πολυνομένη τὶς χανούμισες:

— «Πολυχρονείμενη μας Σουλτάνε! Τὸ έλεος τοῦ Αλλάχ γιὰ εἰναι μαζί σου και η δεξιά του Προφήτου δὲς εύλογη τὶς ήμέρες ιυν... Ιδουν έχεται ο παταξ τοῦ χαρεμοῦ!» Και έδειξε μιὰ εύνοομενη ποὺ είχε πάρει πορ δύο ήμερων τὸ πασιλίκι του Χαλεπίου γιὰ έναν άνεξιο στηνθρωπο, δὲλη ηθελος τὴν είχε στείλει πλούσια δῶρα και χρήματα. «Κοίταξε, συνέχισε κοντά του, έχεται ο μπέης τοῦ Μιστρού και δὲλος ελείνος είνε δὲ Καδῆς τῆς Τραπεζούντος. ‘Αλλά ηστερ’ ἀπὸ δυό μέρες δὲν ςη είνε πειά Καδῆς, γιατὶ έκεινος ποὺ περπατή πλάγια του προσερέθει απ’ αὐτὸν. Εγώ έξαπολούντος: Να λάβω θέσι στους ιεροὺς δρυμαλιούς; σου και στὴ βασιλικὴ καρδιά σου και πρός τοῦ ποῦτο προσφέρω αὐτὰ ιαίμα και τὴ ζωή της δούλια σου! Στὶς συντρόφισσές μου άφηνω τὴ διαθεσι δῶρων τῶν ἀξιωμάτων τῆς Αύτοκρατορίας και ας σέ μενα τὴν καρδιά του Μεγαλειοτάτου Σουλτάνου. Η μορασια αὐτὴ θὰ εύχαριστηση και αὐτές και έμενα!

Ο Αχμέτ έχαμογέλασε εύχαριστημένος και είπε:

— «Συνήθεια είνε, Γιοχαή, η γυναικεῖς μου νὰ πέρονουν ἀπὸ μένα δῶραν και νὰ τὰ μοιράζουν στοὺς ἀνθρώπους του Σεραγιοῦ. Κάμε και σὲν εναν κατάλογο και ἔγω ςη διατάξεις.

— «Οχι, ἐπέμενε τὴ Γιοχαή, δὲν θέλω παρά τὴν ἀγάπη σου!

Και η ἐπιμονή της ἔργατησε τὸσο πολύ, διστε μιὰ μέρα δ’ θωτόληπτος Σουλτάνος τῆς είπε:

— Ζητήσε μου δοια χάρι θελήσεις. «Αν ἀρνηθῆς και τώρα ούτε και ἔγω ςη διέλω πιά τὰ χάρια σου. Και τὸ πέρων μάλιστα ως πειρούνταις.

Τότε η Γιοχαή είδε, διὶ ηταν πιὰ καιρός νὰ τολμήσῃ. Και είπε:

— Είθε δὲ Αλλάχ γιὰ σὲ άναδεικνύῃ νικητὴν τῶν ἀπίστων γυναικούρων! Είθε, η σκηνὴ του Προφήτου νὰ σκεπαζῃ τὶς ιερές ήμέρες σου! Λιατάξετε νὰ θέληση δὲ Κισλάρ Αγάς!...

«Ο Κισλάρ Αγάς — μὲ τὸν δόποιον η πονηρή! Ελληνοπούλα ηταν συνεννοημένη — ηρθε, ἐπροσκύνησε και έσταθη σὲ προσοχήν. Η Γιοχαή τοῦ έκλεισε τὸ μάτια του, διέσπασε τὸν ψυχή τους.

— Σουλτάνε και κύριε τῶν ήμερων μου! Δὲν ἔχω κανένα αλλον ἔκτο τοῦν τὸν Κισλάρ Αγάς, μέσα στὴν Αύτοκρατορία σας, εἰς τὸν δόποιον νὰ χρεωστῶ εύνωμοσύνη. Αύτός, ἀπὸ τὴν ήμέρα ποὺ ἐμπήκε στὸ Σεράγι, μ’ ἐφρόντισε σὰν νὰ ήμουν κόρη του. Και θὰ ηθελα νὰ ένωσα τὴν ευτυχία του μὲ τὴν ευτυχία τῆς πόλεως στὴν δόποιαν ἔγεννήθηκα. Δώσατε του τὰ είσοδηματα τῶν Αθηνῶν και ας έγκαταστηη αὐτὸς έκει διαχειριστῇ, δηλαδὴ η πονηρή η νεαρή

Ο δάσκαλος Ράσσος συγγραφεὺς
ΜΑΞΙΜΟΣ ΓΚΟΡΚΥ

ΑΝΕΚΔΟΤΑΚΙΑ

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

‘Ο Χ... έγραφε ένα σωρό μυθιστορήματα τόνα πάνω στάλλο, και τόνα χειρότερο άπ’ ταλλάς.

— Μοῦ έδωσε νά διαβάσω τό τελευταίο του έργο, είπε κάποιες ό Δουμάς.

— Θάκανε καλλίτερα νά σᾶς τοδινε νά... τό γράψετε! τού άπαντησε κάποιες.

***

‘Ο Σαρσέν έδιαρθαζε κάποιες μιά πραγματεία «περὶ ἀραχνῶν». Στην πραγματεία αὐτή, μεταξύ άλλων ἀνεγράφετο διτι ή ἀράχνες ἔχουν ὄχτα μάτια.

— Διάβολε! ἀνέκραζε ο Σαρσέν. Φαντάζουμι τί ἐνοχλητικό θάνε αυτό γιά τις ἀράχνες πού πάσχουν ἀπό μυωπία!

***

‘Ο φίλος μου Σταπλώ ήζερε τόπο καλά τί ἑκτίμηση ἔτερεφι στά μυθιστορήματά του, ἔλεγε ο Σχόλ, ώστε καθέ φορά πού μούφερνες ἔνα καινούργιο βιβλίο του, ἔπαιρε πάνω ἀπό τό γραφείο μου ἔναν κοπτήρα, ἐκοβε μόνος του τά μισά φύλλα του βιβλίου, τό ἀπένθετε στή βιβλιοθήκη μου και μού ἔλεγε:

— Τώρα τουλάχιστον ή τική ἐσώθη!

***

‘Ο βαρῶνος Ντυραπάτι, διηγείτο ο Σχόλ, μὲ είχε καλέσει στήν επανήλητον, μεταξύ μέ μερικοὺς ἀλλους φίλους του γιά τήν ἔναρξη τῆς κυνηγετικῆς περιόδου. Μετά τών προσοκλημένων συγκατελέγετο καὶ ο γιατρὸς Φωβέλ, δι πού ἀτυχος κυνηγός ἀπ' δυοις ἔτυχε νά γνωρίσω ποτέ μου.

— Τί ἐνθουσιώδης κυνηγός πού είνε ποτές ο Φωβέλ! είπε μιά μέρα ο Ντυραπάτι.

— Ε' ν θ ου σιώ δης, ίσως, είτεν ο Σταπλώ, οχι ομώς και κι υ ν γ ός.

— Καί γιατί, παρουκαλῶ; είπε τότε καποιος ἀλλος. Μὲ τό γά είνε ἀτυχος κανεὶς στή κυνηγή δὲ σημαίνει καὶ πως δὲν είνε κυνηγός.

— Τί ἔννετε, σεῖς, μὲ τὴν λέξη «κυνηγός».

— Κυνηγός είνε δυοις ἀγάπαιες τῷ κυνηγή, δηποιος δηποιος ἀγαπάει τό παιχνίδι είνε παίκτης είτε κερδίζει είτε χάνει.

— Μά τότε, τό δέκοψε ο Σταπλώ, ἔγω πού ἀγαπῶ ιδιαιτέρως τά ἔκατομμάρια, ίσιμα... ἔκατομμαριούχος!

μή τοέμη νά κάνη κατάρχοης τής σουλτανικῆς ἔξουσιας, δηποιος ἔκαμαν ἔκεινοι πού τις κακουργίες τους μοῦ διηγήθηκαν πολλές φορές οι γονεῖς μου!

Ο Σουλτάνος τής παρεχωρήσε προσύμωρας, διτι είχε ζητήσει ἄν και δισαρεστήθηκε πού ἀπό τή χάρι αὐτή ὥφελειτο ἀλλος και δχι η Γιοχάνη του. Ο Κισλάρ 'Αγας διά σουλτανικοῦ ιραδὲ ἐπῆρε πρόσωπο τός προσόδους τῶν Ἀνθηνῶν και ἔτεινε ἀμεσως τοποτρητή του με τήν ἐντολή νά ἐλαφρόνη τοὺς φόρους τῶν Ἀθηναίων, νά δέχεται εύνοιαν τά παράπονά τους και νά φροντίζει γιά το καδό της πόλεων τά ἔγενησης της Βασιλικής. Ο Κισλάρ 'Αγας ἔστειλε και πλούσια δῶρα στοὺς γονεῖς τής. Άπο τήν ἐποχή ἔκεινη ἀρχισε νέα ζωή για τους Ἀθηναίους, οι δυοις εὐλογούσσαν τό ὄντα τής συμπατριωτισάς τους.

Ο 'Αχμέτ, διώς τότε ἀστοτος στοὺς ἔρωτές του, ἀφοισιώθηκε ἐντελῶς στή Γιοχάνη, η δηποια τότε ἀκριβῶς ἔμεινε ἔγγυος. Ή χρόα του Σουλτάνου, πού ήλπιζε ν' ἀποκένηση διάδοχο του ς θρόνου, ήταν μεγάλη. Ἐφόροντες σύμμορσ τών, διώρισε χάριν αὐτής β α λ i δ ἐ α γ a, ήτοι ἀρχίρρω τῶν μιώρων ενδούχων τής βασιλομήτορος Σουλτάνας και ἐ σ α γ a t a n t o e l e ἐ γ a n, ήτοι ἐπιμ λητήν τῶν παιδιών τής. 'Αλλ' ή Γιοχάνη ἀπέθανε στόδε τοκετό, καθώς και τό βρέφος, πού ήταν ἀγόρι. Ο διάδοχος αὐτός τής 'Οθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας δὲν ἔζησε παρό μά δῶρα. Ή λόπη τού Σουλτάνου γιά το θάνατο τής Γιοχάνης ήταν ἀπογίγναστη. Και ἐπειδή ὑποψάστηκε διτι πιθανόν νά είχαν συντελέσει στό θάνατο τής οι ἀλλες γυναικες με κανένα δηλητήριο, ἐφύλακισ τρεῖς ἀπ' αὐτές στό παλλό οεράγι. Και ήταν μάλιστα ἀπό τις ωραιότερες. "Επειτα, δι απαρηγόρητος 'Αχμέτ ἀνήγειρε μεγαλυπρεπες μηνυμειο στή Γιοχάνη τήν <'Αθηναίους Σουλτάνα>.

Η ωραε τήν δοπιάν ο Σουλτάνος είχε παραχωρήσει στή Γιοχάνη, χάριν του Κισλάρ 'Αγα, διετηρήθη και μετεβιβάθη στοὺς διαδόχους τουύ ἀρχιενούχουν τούσουν. Από τοὺς διαδόχους του τού τους γράφεις ο ίστορικός Γκυλετεΐο—έκεινος που ἐπιεικέστερα ἀπό κάθε ἄλλον ἐπροστεψει τοὺς 'Αθηναίους, ἐστραγγαλίσθη σὲ μά επανάστασι γενική και φιθερή πού συνέβη στήν Κωνσταντινούπολι κατά τό Μάρτη τού 1655.